

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Autoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1719

Quæst. 525. Debita incerta quibus solvenda.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73957](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73957)

3. Tertio servi & famuli domestici, actores, dispenfatores, similesque pecunias dandis, exigendis, recipiendis prapofiti. *L. 32. 49. § 1. ff. h. t. l. 4. § 19. c. 04. Reiffenst. h. t. n. 29. idem de filiofamilias dicens. Lauterb. cit. § 9. Muller. cit. th. 72. lit. n. quamvis hic, dum *lit. a. & lit. n.* cum Donall. de filiofamilias recipiente, quod patri debetur, id neget, etli aliàs ob conjunctionem personæ agere possit pro patre, subintel ligere videatur: sine mandato patris, vel citra talem specialem deputacionem. Modò tamen dictis personis fraudulenter non solvatur; quod tunc maxime procedere dicit Muller. *cit. lit. n.* si causa intervenerit, ex qua intelligi queat, dominum nolle, ut iis solvatur. De cætero nulla facta distinctione, an vivo, an mortuo domino à debitore mortem ignorante iis solutum sit. Ut & liberari debitorem dicit, si solum manumisso vel alienato, dum id ignoravit debitor juxta *L. 1. ff. de positi. l. 18. ff. h. t.* Notandum hic ex Castrop. *tr. 32. d. 1. p. 18. § 11. n. 1.* quòd, si debitum in specie determinatum tradatur à debitore alteri ab his personis, viro tamen timorato, de quo nulla potest esse suspicio, non fore deferendum vero creditori, debitorem in conscientia satisfecisse, ita ut, si res pereat, non debitori, sed creditori pereat. Arg. *l. Argentum. ff. commodati. l. eum qui. §. ult. eod. l. apud Labionem. §. fin. ff. de præscrip. verb.* Item si famulo suo vel creditoris, quem notum habet fidelem, & ipse præter opinionem aufugiat, debitor non teneatur æstimationem rei illius solvere; quia nec levissimam culpam commisit. Pro quo citat Gomef. *l. 2. var. resol. c. 7. n. 3. Molin. d. 296 & 563.* quæ tamen *n. 2.* intelligenda dicit Castrop. de debitis, quæ sunt ex contractu licito. Si enim debitum sit ex furto aliòve iniquo contractu, non liberari debitorem, tradendo illud tali suo vel creditoris famulo non habenti à creditore speciale mandatum; quia ratione iniquæ acceptationis tenetur debitor totum debitum rescire, quod patitur dominus, aliàs res sua non privandus, & qui non tenetur missionem illam habere ratam. Excipiendo tamen Confessarium aliumve vitum similem, dum debitor moralem impotentiam habet alià viâ satisfaciendi. De cætero idem, quod de debito determinato ex contractu iniquo dicit; *n. 3.* dicit de debito indeterminato ex contractu licito citatis iisdem Gomef. & Molin. nimirum non liberari debitorem tradendo id tali famulo sine mandato creditoris eidem deferendum.*

4. Quarto creditori creditoris sui rectè solvit debitum, ita ut exinde ei detur exceptio doli. *Stru. l. c. th. 72. lit. ß. Muller. ibid. Lauterb. cit. §. 11. cum creditor creditoris ex dispositione juris pro creditore habeatur. l. 11. §. 5. ff. de pignorat. act.* idq; etiã absque mandato creditoris, ut *Stru.* adeoque liberatur debitor, (sive id fiat ipso jure, sive ope exceptionis, parum interesse ait Muller. cum idem sit solutionis effectus; quod tamen apud eundem distinguit *Zoëf. h. t. n. 14. § 15.*) etiã citra consensum creditoris, nullaque subsecuta rati habitatione illius, (vi cuius aliàs solutio facta alicui tertio non habenti mandatum legitimum; quia illa effectum mandati operatur. *l. 12. c. h. t.*) Muller. *cit. l. ß.* Quòd si tamen debitor solverit creditori creditoris, hoc invito & contradicente, eum non liberari, juxta communiorum & veriorum sententiam cum *Bachov. l. c.* ait Muller. *l. c.* idque præcipuè ubi contra creditorem suum exceptionem aliquam habet. Porò licet hæc locum habeant, libereturque debitor pro foro conscientia, ut *Castrop. l. c. §. 10. n. 2.* citatis *Pet. Nav. de res. l. 4. c. 2. n. 20. Lessl. l. 2. c. 16. n. 60. Laym. l. 3. tr. 2. §. 5. c. 9. n. 80.* sub hac tamen limitatione: si debita sint ejusdem rationis, ut dum v. g.

R. P. Leur. Jur. Can. Lib. III.

debeo Titio creditori meo centum aureos, & is totidem aureos debet fratri meo, liberor à solvendo Titio; sitque hic modus solvendi licitus; quia nulla fit creditori meo injuria; quin potius utiliter ejus negotium gero, dum præsto, quod ille præstare debebat creditori suo, & fortè non ita promptè poterat, simulq; succuro fratri meo, ut is debitum suum consequatur. Non tamen hæc locum habent, seu modus solvendi creditori creditoris non extinguit debitum, dum debita sint diversæ rationis; dum v. g. debitum meum consistit in pecunia, debitum verò, quo creditor meus obligatur creditori suo, consistit in vino aliave re usu consumptibili, non possum eo invito debitum meum solvere creditori illius; non enim tenetur creditor meus in extinctionem debiti, quo ipsi obligabar, talem solutionem à me factam creditori suo acceptare. Ita *Castrop. cit. n. 2. juncto n. 6.* qui etiam *n. 7.* addit, quòd, si creditor creditoris mei non possit facile ab eo impetrare solutionem; qui fortè non habet sufficientes rationes, quibus eum in judicio ad hoc compellere possit; vel quia ex propriis plus insumpturus esset, quàm debitum æstimeretur, probabile esse me posse ex caritate, quam quisque erga proximum habere tenetur, ei succurrere solvendo seu tradendo ei debitum, quo meo creditori obstrictus sum, ut ex ipso sibi satisfacere possit.

5. Quinto adjuncto seu adjecto solutionis gratiã (qualis dicitur, dum quis alternativè sibi aut alteri dari seu solvi stipulatur. V. g. his verbis: mihi aut Titio spondes: Muller. *cit. th. 72. lit. n.*) rectè solvitur, etiam creditore, qui adjecit, ignorante vel invito; cum jus solvendi adjecto semel quæsitum p̄mossiõri eo invito per creditorem ei auferri nequeat. *Lauterb. §. 9. Stru. l. c. & ibid. Muller. idque, ut Lauterb. sive adjectus sit servus, minor, juxta l. 9. § 11. ff. h. t.* modò adjectus in eodem statu permaneat, ut idem juxta *l. 38. ff. h. t.* aliã requisita ad hoc, ut adjecto solvi queat, vide apud Muller.

6. Denique rectè solvitur cum effectu liberationis debitoris petenti illud & exigenti Judici seu superiori, cui resistere non potest & vitare solutionem debitor. *Bald. in l. creditor c. de furtis. cons. 25. Afflicti. decis. 150. Menoch. centur. 2. de arb. cas. 137.* quos citat & sequitur *Castrop. l. c. §. 12.* & excusant debitorem imperio Judicis juxta *L.* non videtur. *§. iustum. ff. de reg. jur. l. furti. §. qui iustu. ff. de bis, qui notant infam. Gl. in l. au. prætor. §. præmittitur. v. imputandus. ff. de minor. Menochi. l. c. Gutt. l. c. præf. 99. q. 81. n. 1.* Secus est, si debitor valuit contradicere. v. g. debitum negando, appellando. Unde etiam, ut securus sit, debet protestari, se non esse obligatum, non spontè, sed coactè solvere, ut *Castrop. l. c. n. 3.* cum *Gutt. l. c. n. 14.* *Menoch. l. c. n. 14. in fine.* uti etiam secus est, seu non liberatur debitor, si coactus non à superiore, sed à privato, eidem solvat; cum eam exactiõnem facile edidere possit, deferendo illum ad judicem. *Menoch. l. c. n. 28.* neque excusatur, etli actiones, quas habet in exactorem, creditori cedat, ut *Idem n. 29.*

Quæst. 525. Debita incerta quibus solvenda.

Resp. Debita incerta, id est, quæ quidem sciuntur ad aliquè pertinere, eorum tamen dominus seu creditor ignoratur, vel coveniri nequit; quia ita abest ut impossibile sit ea ad illu transmitti, si ex justo contractu possideantur, tametsi juxta probabilè, ut censet *Lessl. l. 2. c. 14. n. 38.* & quam tenent *Pet. Nav. l. 4. c. 2. n. 46. Laym. l. 3. tr. 2. c. 9. n. 1.* (exemplificans hoc in eo, qui à mercatore per errorem accepit duas ulnas panni pro una, & postmodum ignorat, gratis

qualis is mercator sit, vel quo discesserit) non sint eroganda pauperibus, sed retineri possint à possessore; eò quòd obligatio ea restituendi pauperibus non sit ex jure naturali neque divino, utpote ex quo est tantum obligatio restituendi certæ personæ; neque ex Jure positivo canonico; utpote quòd solum loquitur de incertis acquisitis injustè. *c. cum tr. de usuris*, ut injustitiis via præcludatur in pœnam criminis reddens injustum possessorem incapacem retinendi istiusmodi bona. licet inquam, id probabile sit juxta regulam, quam à multis approbatam testatur Pet. Nav. *l. c. n. 145*, quotiescunque certæ personæ vel communitati non est faciendi restitutio, nulli omnino ea debentur, nisi Lex positiva id imperet; nihilominus ex communiore sententia, quam tenent cum D. Tho. 2. 2. q. 62. a. 5. ad 2. Nav. in *Man. c. 17. n. 171*. Less. *l. c. n. 50*. Rebello. *L. 2. de oblig. just. q. 12. n. 2*. Molin. *tr. 2. d. 59. in fine*. hæc bona retineri non posse, sed necessariò eroganda in pauperes (intellige quoscumque hujus vel illius civitatis, ut Castrop. *l. c. §. 4. n. 2.*) vel in alia pia opera. juxta consuetudinem receptam & præsumptam dominorum voluntatem, asserit Castrop. *l. c. n. 1*, de cætero dum bona hujusmodi acquisita non solum per usuras, sed quamcumque etiam injustitiam, communis omnium habet sententia, restituenda illa pauperibus, vel applicanda piis operibus, non quidem ex natura rei seu spectatâ justitiâ seclusis legibus, utpote quæ solum obligat debitum reddi ei, cujus est; sed jure positivo in pœnam criminis commissi, impediendo acquisitionem domini. ita Castrop. *l. c. n. 4.* dum verò bona incerta sunt secundum quid, nimirum dum scitur quidem debitum pertinere ad aliquem vel aliquos hujus communitatis, ignoratur tamen, ad quos determinatè pertineat, inter pertinentes ad ealem communitatem dividendum, tradit Castrop. *l. c. n. 5.* cum à se citatis Cajetan. 2. 2. q. 62. a. 5. ad 3. Molin. *d. 745*. Less. *l. c. n. 32*. Rebello. *l. c. n. 17*. Pet. Nav. *L. 4. c. 9. n. 2.* eò quòd tali dubio posito omnes æquale jus habere videantur.

Quæst. 526. An & qualiter res propria debitoris, & quidem tota solvenda.

1. **R**esp. Ad primum: ut debitor liberetur, rem propriam solvere debet. *L. 17. 46. 78. ff. h. t. re enim alienâ*, etiam ab ignorante alienam esse soluta, si ea evincatur, perinde est, ac si solum non fuisset, pristinaque durat obligatio *L. 33. & 46. ff. h. t.* Muller. *ad struv. ff. h. t. ib. 73. lit. x.* nisi tamen res aliena soluta per ulucapionem facta propria creditoris. *L. 60. 46. 38. ff. h. t. Struv. l. c. lit. x.* Lauterb. *h. t. §. 25.* aut solum bona fide sit consumptum à creditore bona fide. *L. 17. ff. h. t. Muller. l. c. lit. a.* Lauterb. *l. c.* vel nisi res aliena ita fuerit mixta rei propriæ solventis, ita ut discerni amplius aliena à propria nequiverit. *L. 78. ff. h. t. Brisson. de solut. L. 1. p. 334. Donell. L. 4. c. 22. Muller Lauterb. LL. cit.*

2. **R**esp. ad secundum primò: Quantum spectat ad rem solvendam, totum & insolidum solvendum omne illud, quod in contractum & obligationem deductum. *l. 98. §. 6. ff. h. t. Struv. l. c. lit. a.* nisi tamen obligatio sit disjunctiva, dum v. g. promissus equus vel bos; uterque enim tunc est in obligatione, & uterque verè, licet alternativè debetur; sed alteruter tantum est in solutione, ita ut solutione equi liberetur debitor à solutione bovis & vice versa. *l. 44. §. 3. ff. de O & A.* & in hoc sensu non semper omne, quod est in obligatione, est etiam in solutione, licet

nihil sit in solutione, quod non fuit in obligatione, ita Muller *l. cit. lit. a.* Idem est, dum res & factum veniunt in obligationem disjunctivè, & satisfaci debitor præstando alterutrum, ita ut in ejus electione sit præstare ex duobus, quod vult, & cogi non possit ad præstandum hoc potius quàm illud.

3. **R**esp. ad secundum secundo: Quantum spectat ad modum solvendi totum, res tota seu totum & integrum debitum simul solvendum, ita ut solutio particularis seu facta per partes regulariter non admittatur. *l. 122. ff. de V. O. l. 9. c. h. t. l. 73. ff. famul. eriscum.* cum, præterquam, quòd totalis solutio cedat lucro creditori ex usu pecuniæ, isque multis molestiis liberetur, quibus aliàs implicaretur, si solum adimere foret iniquissimum, ac ita tenent Lauterb. *§. 24.* Struv. *cit. ib. 73.* & *ibidem* Muller. *lit. c.* citatis Hottom. *qq. illustr. 20. & 22.* Molinæ. *tr. de divid. & individ. p. 2. n. 13.* Carp. *p. 2. c. 28. def. 13.* Bachov. *ad Treutl. vol. 2. d. 29. ib. 2. lit. β.* Zoës. *h. t. n. 28.*

4. Dixi tamen; *regulariter*; cum varii sint casus, in quibus per partes solvere licet. Et primò quidem, si ita conventum inter debitorem & creditorem. *l. 41. §. 1. ff. de jurejur.* qualiter censeatur conventum, si dictum ut solutio debiti intra biennium fiat numeratâ pecuniâ, tanquam probabilis & verius tenet Muller. *l. c. lit. i.* eò quòd addita non sint in conventionem verba; in una ac individua summa: qua aliàs, si debitor ad hoc astrictus fuisset addi debuissent. Secundò si pars debiti una liquida, altera controversa vel illiquida. *l. 21. ff. de reb. cred.* Lauterb. *l. c.* in quo casu prudentis Judicis esse, ut partem liquidam seu confessatam accipere injungat creditori, de reliquo verò ei jura competentia salva & integra servando, ait Muller. *l. c. lit. ζ.* Tertio dum plures summæ diversæ debentur. Struv. *l. c. lit. ñ.* hoc tamen casu plura esse solida, & tota debita, & non plures unius debiti partes, ait. Muller. *ibidem.* Quarto si obligatio jure dividatur. Struv. *l. c. lit. θ.* quod, ut Muller. *ibidem.* fit, dum defuncto debitore, plures sunt ejus hæredes, utpote quorum quilibet pro parte sua, & ita pro rata conveniri potest. Quinto in publicis annuis pensionibus talibus particularibus solutionibus locus est. *l. 4. c. de collat. fund. patrim.* Lauterb. *l. c.* & sic quoque Fiscum teneri admittere solutionem particularem, ut subvenientur possessores agrorum, & ipse Fiscus facilius suum consequatur; dum facilius est plures particulas expendere separatim, quàm summam totâ una vice repræsentare, ex *cit. l. 4.* infert Brunem. apud Muller. *l. c.* Idem quoque est in privatis pensionibus annuis, dum v. g. emphyteutis concessum, ut per plures vices solvant canonem, Muller. *cit. lit. i.* Sextò concessum ita per partes solvere per belli calamitates aut aliunde depauperatis, ut una vice seu simul totum solvere nequeant; cum creditori conducibilis & æquius sit particularem amplecti solutionem, quàm subire periculum planè nullam recipiendi, ut constat ex *Recess. Imper. de anno 1654.* Lauterb. Muller. *LL. cit.* ubi etiam, quòd secundum plures, si creditor tam morosus & ab omni commiseratione alienus, nihil de jure quæsitototum simul exigendi, princeps ex plenitudine potestatis possit illum ad particulares solutiones recipiendas per remedia compellere per *l. 21. ff. de reb. cred.* quod tamen beneficium nullatenus concessum iis qui bonis luxu dilapidatis depauperati; vel etiam qui